

SOTKAMON KUNNAN
VUOSITTAINEN
HYVINVOINNIN,
TERVEYDEN JA
TURVALLISUUDEN
RAPORTTI 2022-2023



**SOT
KA
MO.fi**

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017-2021 JA HYVINVOINTISUUNNITELMA 2022-2025

- Sotkamon kunnanvaltuusto hyväksyi laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2021 ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 1.11.2022 kokouksessa (§86).
- Hyvinvointisuunnitelma on laadittu ikäryhmittäin:
 1. Hyvinvoivat lapsiperheet
 2. Hyvinvoivat lapset ja nuoret
 3. Hyvinvoivat työkäiset
 4. Hyvinvoivat ikäihmiset
 5. Hyvinvoivat kuntalaiset
- Vuonna 2023 laadittiin ja hyväksyttiin Ehkäisevän päihdetyön raportti 2020-2022 ja suunnitelma 2023-2025 (KHALL 21.02.2023 § 35) sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (SIVLTK 20.06.2023 § 67).

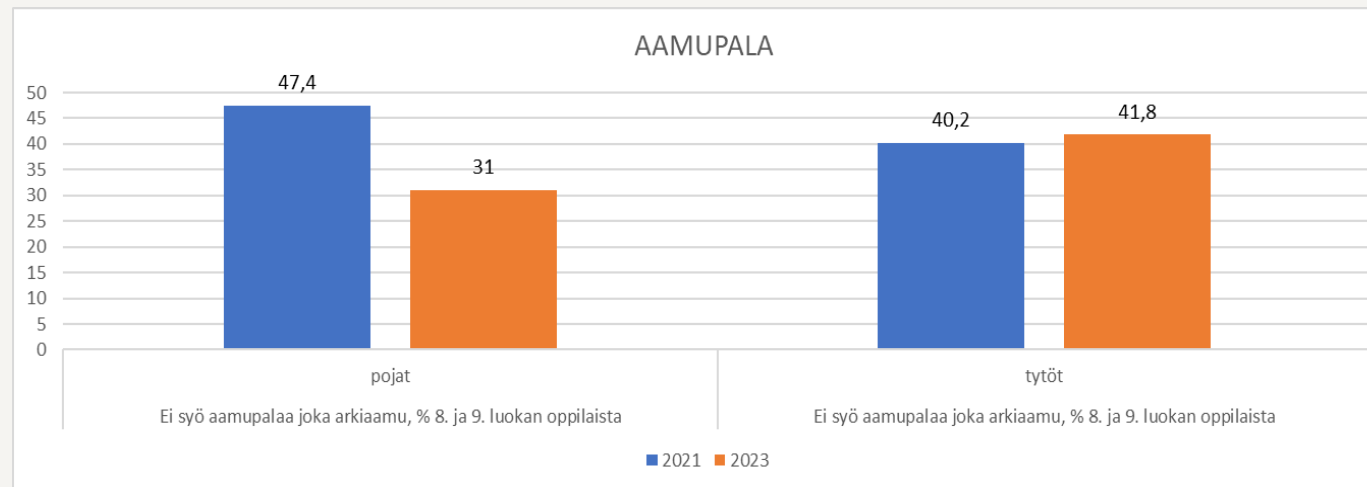
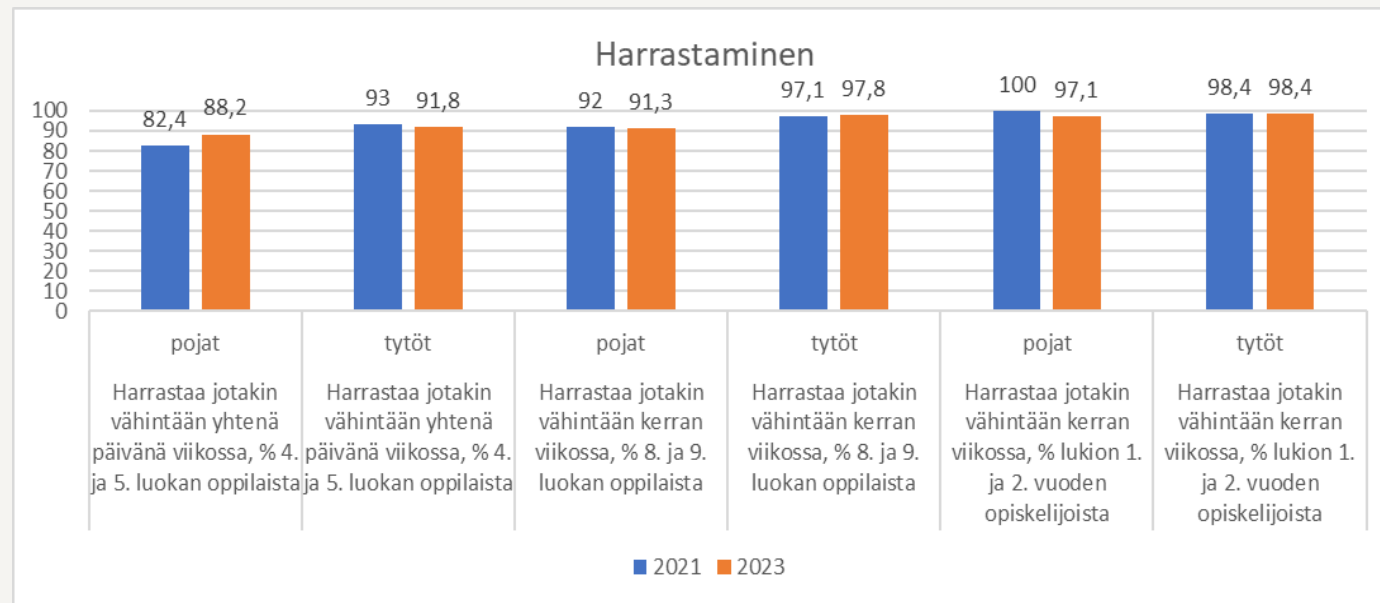


HYVINVOINNIN TILA SOTKAMOSSA 2022-2023



POSITIIVISET MUUTOKSET:

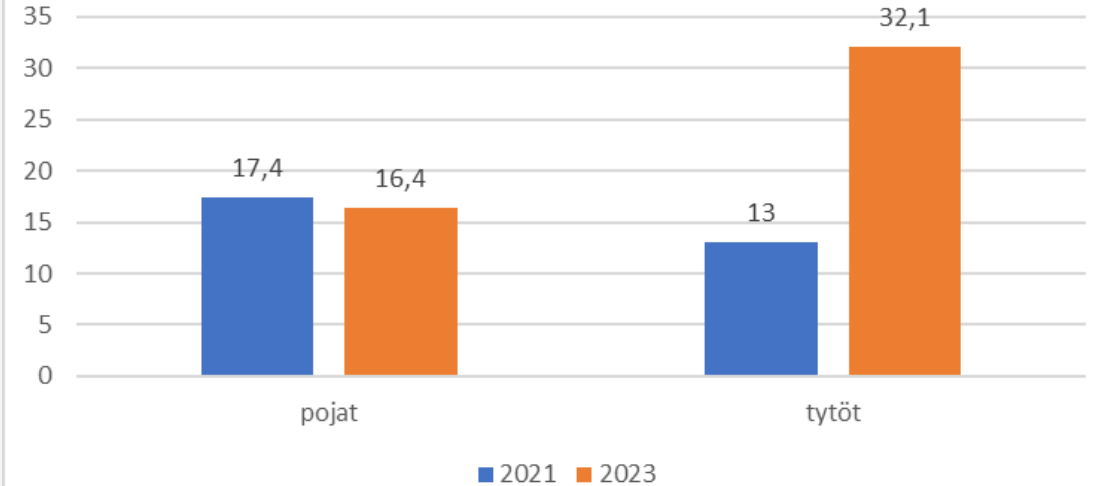
- Sotkamo mukana kansallisessa Terve kunta –verkostossa 6/2023 alkaen.
- Vuonna 2023 HYTE-eurojen kokonaismäärä oli 195 800 euroa, ja määrä kasvoi 11 600 euroa edellisvuoteen nähden.
- Työttömien osuus työvoimasta on vähentynyt.
- Kouluterveyskysely 2023:
 - Yhä useampi on osallistunut koulun asioiden suunnitteluun 4. ja 5. luokan oppilaista (tytöt)
 - Entistä harvempi 4.-5. luokan oppilaista on kokenut vanhempien tai muun huoltapitävän aikuisen fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.
 - Yläkoululaisista pojista yhä useampi syö aamupalan joka arkiamu.
 - Kouluterveyskyselyn mukaan 8.-9. luokkalaisista pojista entistä harvempi tupakoi, käyttää sähkötupakkaa tai nuuskaa.
 - Lukion opiskelijoista on entistä suurempi osuus on kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana (lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat)
 - Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on toteutettu ajallaan jokaisessa kuntamme oppilaitoksessa.



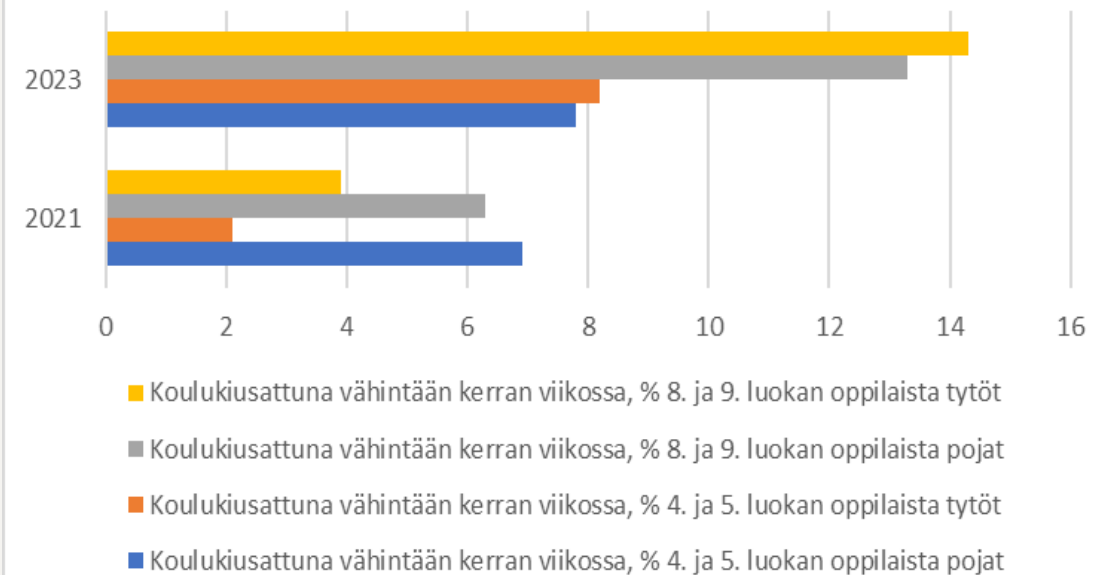
NEGATIIVISET MUUTOKSET:

- Mielialaan liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet erityisesti tyttöjen keskuudessa.
- Koulukiusaamista kokeneiden osuus on lisääntynyt ala- ja yläkoulussa.
- Liikkumissuosituksot jäävät täyttymättä erityisesti tytöillä.
- MOVE!-mittausten mukaan yhä useammalla oppilaalla fyysinen toimintakyky on heikko.
 - Pojilla heikko fyysinen toimintakyky on yleisempää kuin tytöillä.
- Yhä useampi yläkoululaisista kokee perheen taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi.
- 8.-9. luokkalaisista tytöistä entistä useampi on tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, tupakoi tai käyttää sähkökupakkaa tai nuuskaa.
- Oppilaitoksen fyysiset työolot ovat häirinneet lukiolaisten opiskelua.
- Nettiriippuvuus on lisääntynyt.
- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25-64-vuotiaiden osuus on kasvanut.
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65+ naisilla ovat lisääntyneet.

Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, % 4.-5. luokan oppilaista



Koulukiusaaminen



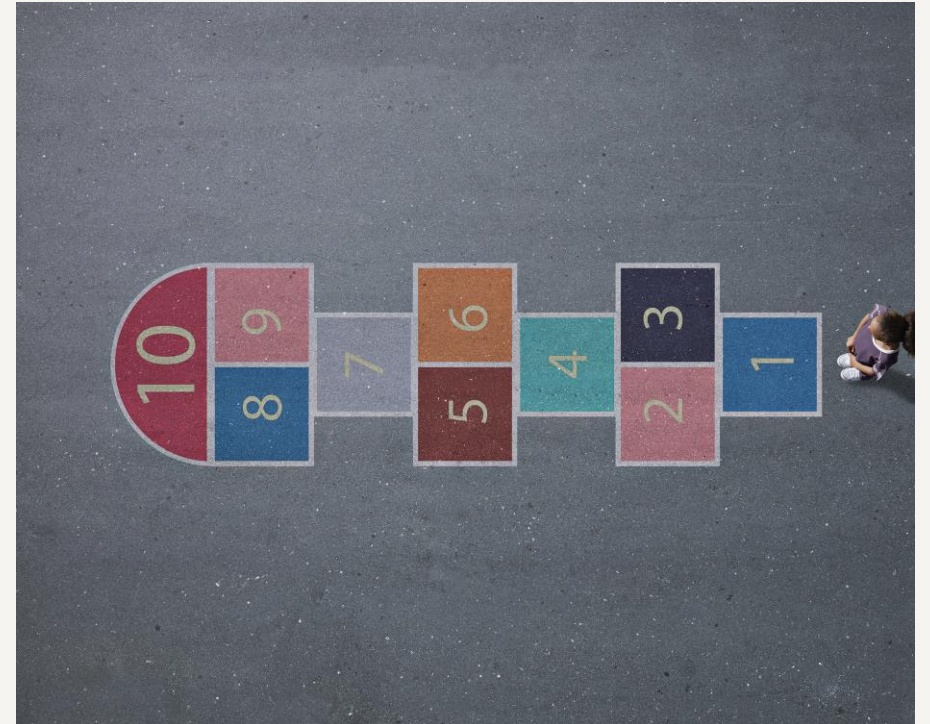
TOIMENPITEET: HYVINVOIVAT LAPSIPERHEET, LAPSET JA NUORET

- Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto ja ohjeiden valmistuminen (KHALL 21.03.2023 § 67).
- Perheiden Pesäkolo -toiminta käynnistynyt Sotkamossa.
- Kainuun perhekeskustyön johtoryhmän perustaminen
 - Tarkoituksena on linjata hyvinvointialueella tehtävää perhekeskustyötä
- Hanketyö:
 - TOKI- hanke
 - Hellä-hanke
 - Lapsen tuen malli Kainuussa-hanke
 - Yhteistyössä TOKI- ja Lapsen tuen malli Kainuussa-hankkeiden kanssa on järjestetty puheeksioton koulutusta kevään 2023 aikana.



TOIMENPITEET: HYVINVOIVAT LAPSIPERHEET, LAPSET JA NUORET

- Sitouttava koulu yhteisö –hanke:
 - Koulukohtauttaja / kouluvalmentaja alakouluilla
 - Hyvinvoinnin vuosikello käyttöön joka koululla
- Kumminuoriso-ohjaajatoiminta on vakinaistunut yläkoulussa
- Nuorisopalveluiden toiminta lukiolla on vahvistunut.
- Kulttuuriopetussuunnitelma on valmis ja käytössä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa.
- Harrastaminen: Harrastamisen Suomen malli, koulukerhotoiminta, futuuri-kerho
- Fyysisen toimintakyvyn edistäminen: MOTO-pilotti Tiilikankaalla, TARMOKAS-hanke Tenetissä, yhteistyö KAO:n kanssa, Liikkuva varhaiskasvatus ja koulu –ohjelmat käytössä (Livakka ja Liikkuva koulu –työryhmät)
- Liikuntajärjestöjä kannustetaan huomioimaan toiminnassaan erityisryhmät.
 - Liikuntajärjestöjen perusavustuksen hakulomakkeessa kysytään järjestääkö seura soveltavaa liikuntaa ja millä tavalla. Tämä kohta huomioidaan pisteytystaulukossa omana kohtanaan.



TOIMENPITEET: TYÖIKÄISET JA IKÄÄNTYNEET

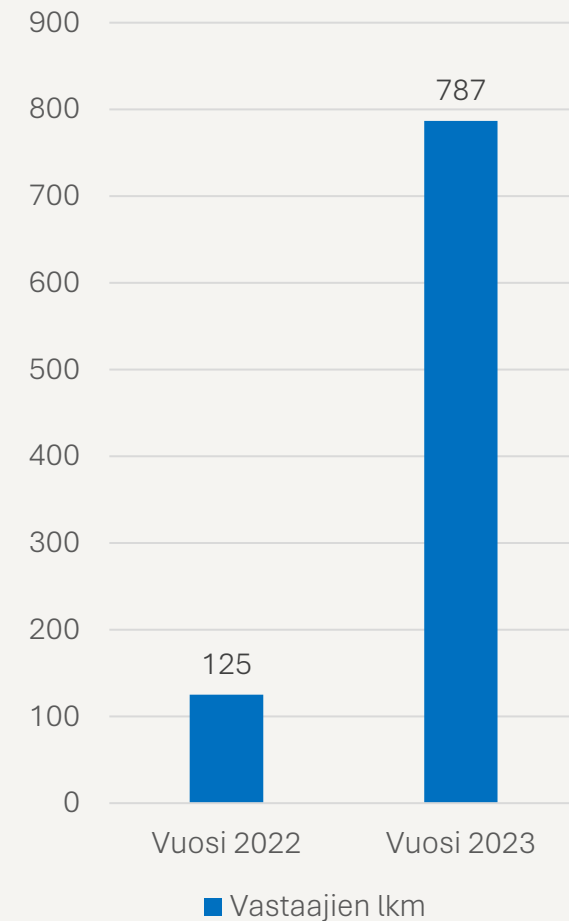
- Sotkamon kunnan työllisyysohjelmaa on toteutettu tehokkaasti.
 - Vuoden 2023 tulokset ovat osoittautuneet työmarkkinatilanteen heikentymisestä huolimatta tulokselliseksi lähes kaikilla osa-alueilla.
- Sotkamon kunnan omistama kiinteistöyhtiö Sotkanpesä aloitti toimintansa kesällä 2023. Yhtiön tavoitteena on edistää vuokra-asuntojen saatavuutta kunnassa.
- Kansalaisopisto on järjestänyt kursseja työikäisille ja ikääntyneille. Kurssitarjontaa on kehitetty asiakaspalautteen ja -kyselyiden avulla.
- Asiointiliikenneverkostoa on laajennuttu toiveiden pohjalta.
- Sotkamon kunta on tarjonnut yli 70-vuotiaille ilmaisen uintivuoron Vuokatti Areenalla.
 - Vuorolla on ollut osallistujia yhteensä n. 150.
- Seniorikuntosali järjestöjen ja yhteisöjen käyttöön syksyllä 2022. Toiminta on jatkunut myös vuonna 2023.



TOIMENPITEET: HYVINVOIVAT KUNTALAISET

- Sotkamon kunnan toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen alkoi kesällä 2023 (valmistui 2/2024).
- Vuonna 2023 Sotkamossa järjestettiin 34 kulttuuritapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 13 970 kävijää.
- Osallistuva budjetointi toteutettiin vuosina 2022 ja 2023.
- Hävikkiruuan jakoa laajennettiin vuonna 2023
 - Apajasta, Tenetistä ja Salmelasta ja toisinaan muistakin kohteista viedään linjastosta jäävä ruokaa kauppojen ruokahävikin ohella jakoon. Hävikkiruuanjaossa on asiakkaita käynyt syksyllä 2023 keskimäärin 20-30/päivä.
- Sotkamon kunnan liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma 2024–2030 valmistui (KVALT 28.11.2023 § 119).
- Esteetön retkikohde Eskonsaareen valmistui kesällä 2023.
- Järjestöjen yhteistyötä ja toimintavalmiuksia on edistetty Yhteistyöllä enemmän -hankkeen, järjestöiltojen sekä avustusten avulla.

Osallistuva budjetointi Sotkamossa



TOIMENPITEET: HYVINVOIVAT KUNTALAISET

- Ehkäisevän päihdetyön raportti 2020-2022 ja suunnitelma 2023-2025 valmistui alkuvuodesta 2023 (KHALL 21.02.2023 § 35). Suunnitelman mukaisia toimenpiteitä on edistetty vuonna 2023 mm. seuraavasti:
 - 1. Yksinäisyyden väheneminen ja yhteisöllisyyden edistäminen:** monipuoliset harrastusmahdollisuudet, säännölliset kokoontumiset sekä tapahtumat. Kaiku-kortti toiminnan jatkuminen.
 - 2. Ikääntyneiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja vähentäminen:** EPT-viikon kampanja marraskuussa 2023.
 - 3. Ehkäisevän päihdetyön toimijoiden ja palveluiden tunnistaminen, yhteistyön lisääminen:** Säännölliset kokoontumiset kunnan koollekutsumana 2 kertaa vuodessa. EPT-suunnitelman sisällyttäminen kunnan hyte-työhön.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN PAINOPISTEET JA TOIMENPITEET VUOSILLE 2024-2025



- Kaiken ikäisten kuntalaisten mielenterveyden edistäminen yhteistyössä KATE- ja Kestävän Kasvun Kainuu II -hankkeiden kanssa.
- Koulukiusaamisen väheneminen ja yhteisöllisyyden edistäminen.
- Ravitsemusterveyden edistäminen kaikissa ikäryhmissä.
- Fyysisen toimintakyvyn edistäminen kaikissa ikäryhmissä vaikuttaviksi todetuilla toimenpiteillä.
- Ehkäisevä päihdetyö
 - Sähkötupakan ja nikotiinipussien käytön väheneminen
 - Pakka-toimintamallin käyttöönotto
 - Nettiriippuvuus
- Kaatumisten ennaltaehkäisy, erityishuomio naisiin.
- Osallisuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä.
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen.

KIITOS!

